

บทที่ ๓ ระเบียบวิธีวิจัย

โครงการศึกษาการพัฒนาารูปแบบและแนวทางการดำเนินงานของศูนย์บริการคนพิการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและโครงสร้างการดำเนินงานของศูนย์บริการคนพิการระดับจังหวัด และศูนย์บริการคนพิการทั่วไป รวมถึงศึกษาแนวทางการบริหารจัดการของศูนย์บริการคนพิการระดับจังหวัด และศูนย์บริการคนพิการทั่วไป เพื่อให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการระดับจังหวัดและศูนย์บริการคนพิการทั่วไป คณะผู้ศึกษาได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัย และมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- ๑.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๑.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และพื้นที่เป้าหมาย
- ๑.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
- ๑.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

รูปแบบของวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงประยุกต์ (Applied Research) ซึ่งศึกษาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกต การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสนทนากลุ่ม โดยการศึกษาพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๒๐/๓ และมาตรา ๒๐/๔

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และพื้นที่เป้าหมาย

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการ การให้บริการคนพิการในด้านต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๒๐/๓ และมาตรา ๒๐/๔ และคนพิการที่มีสิทธิเข้าใช้บริการในศูนย์บริการคนพิการในจังหวัดกลุ่มเป้าหมายซึ่งสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการได้มีการทำบันทึกความร่วมมือด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ หรือได้ร่วมทำงานด้านการให้บริการคนพิการ หรือ ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ รวม ๒๑ จังหวัด ได้แก่ ภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน ๖ จังหวัดคือ ชลบุรี นนทบุรี ภูเก็ต สระบุรี ชัยนาทและสมุทรสงคราม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน ๖ จังหวัด

คือ นครราชสีมา อุบลราชธานี ขอนแก่น ศรีสะเกษ ร้อยเอ็ด และนครพนม ภาคเหนือจำนวน ๕ จังหวัดคือ เชียงใหม่ ลำปาง ลำพูน พะเยาและนครสวรรค์ และภาคใต้จำนวน ๔ จังหวัดคือนครศรีธรรมราช พัทลุง ภูเก็ต และตรัง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ได้แก่

(๑) คนพิการตามทุกประเภทความพิการ จาก ๘ จังหวัด ๆ ละ ๑๔ คน ประเภทความพิการละ ๒ คน รวม ๑๑๒ คน

(๒) องค์กรด้านคนพิการที่ได้รับการรับรองมาตรฐานตามมาตรา ๖(๑๐) จากสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จาก ๘ จังหวัด รวม ๑๘ แห่ง ได้แก่ ๑) สมาคมคนตาบอดจังหวัดขอนแก่น ๒) สมาคมคนตาบอดจังหวัดนครศรีธรรมราช ๓) สมาคมส่งเสริมอาชีพคนตาบอดและผู้ด้อยโอกาส จังหวัดลำปาง ๔) ศูนย์การดำรงชีวิตอิสระคนพิการจังหวัดลำปาง ๕) ชมรมคนพิการตำบลวังเหนือ จังหวัดลำปาง ๖) สมาคมคนพิการจังหวัดนนทบุรี ๗) ชมรมผู้ปกครองบุคคลออทิสติก จังหวัดชลบุรี ๘) ชมรมผู้ปกครองบุคคลออทิสติก จังหวัดนนทบุรี ๙) สมาคมนักปกครองบุคคลออทิสติก จังหวัดขอนแก่น ๑๐) สมาคมคนหูหนวกจังหวัดชลบุรี ๑๑) ชมรมคนหูหนวกจังหวัดนครศรีธรรมราช ๑๒) สมาคมสหภาพคนตาบอด และคนพิการเพื่อการสร้างงานสร้างอาชีพ ๑๓) สมาคมศิษย์เก่าศูนย์ฝึกอาชีพและพัฒนาสมรรถภาพคนตาบอด ๑๔) ชมรมคนหูหนวกจังหวัดพัทลุง ๑๕) ชมรมคนพิการตำบลห้วยฉัตร ๑๖) ชมรมเพื่อนผู้พิการผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยเรื้อรัง ๑๗) ชมรมคนพิการไทยใจอาสา และ ๑๘) ชมรมส่งเสริมและพัฒนาปัญญาจังหวัดเชียงใหม่

(๓) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจาก ๘ จังหวัด ๆ ละ ๒ องค์กร รวม ๑๖ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๔) ผู้แทนหน่วยงานราชการระดับจังหวัด ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สาธารณสุขจังหวัด ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด จัดหางานจังหวัด และพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด จาก ๘ จังหวัด จังหวัดละ ๗ คน รวม ๕๖ คน

(๕) หน่วยราชการส่วนกลาง ได้แก่ ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ รวม ๓ หน่วยงาน

(๖) ผู้บริหารระดับนโยบาย จำนวน ๒ หน่วยงาน ได้แก่ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

๓. นางสาววิจิตรารชตะนันท์กุล ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและวิชาการ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๓) หลังจากแบบสัมภาษณ์ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำไปหาค่าความน่าเชื่อถือ (Reliability Analysis) โดยใช้วิธี Pre-test method กับคนพิการในเขตกรุงเทพมหานคร และได้ค่าสัมประสิทธิ์ ความน่าเชื่อถือที่ ๐.๘๗๘ ซึ่งถือว่าเป็นความน่าเชื่อถือในระดับที่ยอมรับได้และได้นำเอาแบบสอบถามนี้ไปใช้ในการดำเนินการวิจัยต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาส่วนที่สองเป็นการเก็บข้อมูลในเชิงคุณภาพ ได้แก่

แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งจะใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นส่วนราชการระดับจังหวัด (ยกเว้นผู้ว่าราชการจังหวัด)

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบไม่มีโครงสร้าง ซึ่งจะใช้กับกลุ่มตัวอย่างองค์กรด้านคนพิการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ว่าราชการจังหวัด รวมทั้งผู้บริหารระดับนโยบาย และหน่วยราชการส่วนกลาง โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพ ดังนี้

๑) ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๒๐/๓ และมาตรา ๒๐/๔

๒) กำหนดประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการบริการคนพิการของหน่วยงาน ปัญหาอุปสรรคในการให้บริการคนพิการ ความพร้อมในการจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการ งบประมาณ หรือค่าบริการในการให้บริการคนพิการในแต่ละด้าน อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๒๐/๓ และมาตรา ๒๐/๔

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑) ประสานนัดหมายวันเก็บข้อมูลที่เหมาะสม (ทั้งรูปแบบไม่เป็นทางการและเป็นทางการ โดยการจัดทำหนังสือ)

๒) ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยเตรียมความพร้อม คือ

- ยืนยันการนัดหมายก่อนเดินทางอย่างน้อย ๒-๓ วัน
- เตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง (โครงการ ประเด็น เตรียมข้อมูลก่อนทำการสัมภาษณ์)
- เทปบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูปรูป
- แบบการสัมภาษณ์ แบบสนทนากลุ่ม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

๓) การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาและรวบรวมข้อมูลนั้น คณะผู้วิจัยได้ฝึกอบรมพนักงานเก็บข้อมูลเพื่อสัมภาษณ์ตามเนื้อหาในแบบสอบถามสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนพิการ และผู้วิจัยจะดำเนินการสนทนากลุ่มกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหน่วยราชการระดับจังหวัด และใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับ ผู้ว่าราชการจังหวัด องค์กรด้านคนพิการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้บริหารระดับนโยบาย และหน่วยราชการส่วนกลางเพื่อให้ได้ซึ่งข้อมูลที่สมบูรณ์และครบถ้วน

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และการใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้แก่ ค่าจำนวน และร้อยละ

การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ด้านเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมในประเด็นต่าง ๆ ในเรื่องนี้ คณะผู้วิจัยจึงใช้รูปแบบและเครื่องมือตามความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง คือ การจัดสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก และนำผลการศึกษาที่ได้มาเขียนรายงานผลการศึกษิตามระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์